

Mart Smeets

GEVOELIGE
SNAREN

Inhoud

Inleiding: hoe en waarom?	7
Schansspringen	12
Nietig en geweldig	15
Jeff Beck	18
Irene Schouten met twijfels	24
Negen minuten	27
Hein Otterspeer	30
Super Bowl is niet super	34
De Pietje Bell van het shorttrack	37
De geur van de koers	41
David Crosby	44
Eland, zalm en heilbot	50
Hoop, liefde en geloof	54
De kracht van radio	57
De geste van Van Aert	60
De Ronde van Vlaanderen	63
De eerste oranje winnaar van Parijs-Roubaix	66
Martijn in paarden	69
Gordon Lightfoot	72
De charme van bijna perfectie	75
Max	78
Een onbekende duwer	82
Bewondering en onwetendheid	85
Mourinho, de proleet	87
David Lindley	89
Venus Williams	93
(Te) aardig voor elkaar	96
Pat Riley, 9 NBA-zeges	99
Eindelijk verstandig	104
Jim Gordon	107
Open, schoon en oogstrelend mooi	111

Lollige Vuelta	115
Femke Bol	119
Tina Turner	124
Victor Wembanyama	131
Xander Bogaerts	135
Novak Djokovic	139
Een onbekende Canadees	143
Randy Meisner	147
Sepp Kuss	153
De pracht sport roeien	158
Gedoe en een subliem schot	162
Rugby als voorbeeld	167
Robbie Robertson	171
Mathieu van der Poel	177
Lang leve de sportende vrouw	181
Laatste kilometers tot de finish	185
Tot slot: The Big Four or Five...	190

Inleiding: hoe en waarom?

In de jaren zestig van de vorige eeuw, lang geleden dus, begon ik met twee hobby's die uitgroeiden tot passies: ik speelde graag alle mogelijke sporten en ik kocht grammofonoplaatjes. Mijn eerste plaatje kocht ik bij de platenzaak van Fred in de Amsterdamse Maasstraat en later ging ik naar een prachtige zaak op de Ceintuurbaan, Glorie.

In 1969 maakte ik mijn eerste muziekprogrammaatje bij Radio Noordzee. Vriend en radio- en televisiemanager Bert Spaak zat achter de knoppen in een pauze van ons radioprogramma *AD Sport en Sportwereld*, en met hulp van mannen als Ferry Maat en Leo van der Goot, die in hetzelfde pand werkten, zetten we een uurtje plaatjesdraaien op een band die later zou worden uitgezonden. Het was een mix van Engelse bandjes, Amerikaanse Westcoastmuziek en interessante jazz uit die dagen; simpel aan elkaar gekletst, zonder opsmuk. Ik vertelde de luisteraar de naam van de groep, de titel van het nummer en wat gegevens eromheen. Geen grapjes, geen telefoonspelletjes, alleen een tamelijk droge aan- en afkondiging.

Dat laatste doe ik nog steeds. Anno 2023 neem ik iedere twee weken twee uur van het muziekprogramma *OLM* op. De afkorting staat voor Ouwe Lullen Muziek en komt uit het snelwerkende brein van mijn dochter, die ooit de kamer binnenliep, een nummer van The Band hoorde en spontaan riep: 'Jesus pap, dit is echt wel ouwe lullenmuziek hoor.' Dat programma wordt uitgezonden door de omroepen Haarlem105, NH Gooi en het door wijlen Harry de Winter opgezette 40Up Radio. Enkele dj's van dat laatste radiostation financieren deels hun eigen programma's. Alles is liefdewerk-oud-papier en ook ik maak iedere maand een bedragje over naar de organisatoren van dit monument, onder wie ook weer Leo van der Goot. Mooi om elkaar weer tegen te komen; van 1969 naar 2023, *how time flies*.

Met Leo Blokhuis maakte ik een kleine twintig jaar op Radio 2 een lekker muziekprogramma voor de VARA, *For the Record*. Omdat mensen duurder zijn dan ‘bandjes’ werden Leo en ik vervangen door, inderdaad... bandjes. We kregen een korte speech van een VARA-mevrouw, een VARA-koffietafelboek dat nog uit een voorraadkamer was geplukt en ik meen een bosje bloemen, en daar was dan de deur. Zo ging dat bij de vroegere Vereniging van Arbeiders Radio Amateurs. Maar het past wel in een patroon, de meeste Hilversumse leidinggevendenden zijn niet zo goed in de zorgvuldige omgang met hun personeel.

In de tussentijd had ik een leuke cd-verzameling opgezet en mijn oude lp's toch maar, strak tegen elkaar aan, in mijn grote kast bewaard. Ik had ook nog singletjes van de Beatles en de Stones, van Jaap Fischer en Art Blakey, van Rita Reys en de Ro-d-Ys (uit Oude Pekela) en een ep'tje van Charles Aznavour dat ik nog steeds ingepakt thuis heb staan om aan Matthijs van Nieuwkerk te geven als we elkaar weer eens zullen treffen.

In 1968 begon ik met het schrijven van wedstrijdverslagen (basketbal) en kleine interviewtjes voor eerst het *Haarlems Dagblad*, later *De Tijd*, daarna *de Volkskrant*, *Trouw*, even voor *Het Parool*, en jarenlang schreef ik het *Basketball jaarboek* vol en gaf het in eigen beheer uit.

In 1969 begon ik voorzichtig met honkbalcommentaar voor *Langs de Lijn* van de nos, even later deed ik mee aan de roemruchte *Paul Meijer Show*, met Henk Terlingen als beschaafde voorloper van Johan Derksen, en in 1973 monsterde ik aan bij de nos-tv afdeling Sport, waar de veteraan-journalist Bob Spaak ons allen journalistieke beschaving leerde. Hij was een vrij strenge, maar rechtvaardige chef. Als ik in een slordig ogend overhemd een woensdagavond had gepresenteerd, liet Spaak me dat de volgende dag weten: ‘Hebben ze in Amsterdam ook winkels waar men nette overhemden kan kopen?’ Ik bleef dan stil en hij sprak het oordeel uit: ‘Twee weken maar eens niet presenteren.’

Tot en met de Olympische Spelen van Rio (2016) heb ik voor de nos gewerkt; de laatste vier jaar als freelancer. Ik deed er alles wat aan me gevraagd werd: presenteren, inspreken, monteren, reportages en portretten maken, basketbal, wielrennen, honkbal, roeien, noem maar een sport op. Iran-Schotland voor het WK voetbal? Geen probleem, uit de studio in Hilversum, zonder opstellingen. Zo ging dat in die tijd bij het wegvallen van de lijnen uit het buitenland.

Om kort te schetsen: ik had er een wereldtijd. Ik heb nooit, ik herhaal *nooit*, iets meegemaakt van grensoverschrijdend gedrag, op één keer(tje) na. Kees Jansma gaf iemand die een flinke stommititeit had begaan in de redactieruimte een heftige verbale schrobbering. Het bleef zes seconden muisstil. Toen gooide Kees zijn handen in de lucht en riep: ‘Sorry, sorry allemaal, ik liet me verschrikkelijk gaan. Neem me niet kwalijk. Ik zat helemaal fout. Neem me niet kwalijk, dit kon helemaal niet.’ Situatie geklaard; iedereen toog weer aan het werk.

Mijn liefdes voor sport en muziek bleven, en op de achtergrond (in de jaren zestig en zeventig) ook die voor paarden en tegenwoordig poezen. Sorry, het is niet anders. Afgelopen jaar overleed onze poes Bibi, zes jaar oud: hartstilstand. Ik ben er weken totaal door van slag geweest; triest, stil, voor mij nauwelijks te bevatten. Zelfs als ik deze regels optik, word ik sentimenteel en voel ik tranen opkomen. Het moment waarop ze letterlijk dood voor onze voeten neerviel, zal ik nooit vergeten.

Ik heb altijd veel geschreven; in kranten, tijdschriften, wekelijks of op uitnodiging, goed betaald of erbarmelijk betaald, en ik werkte graag voor *Langs de Lijn* van de nos; *Studio Sport* werd mijn tweede huis. Door de jaren heen werd ik ook verhalenverteller in kleine schouwburgjes, een leuke hobby waarmee je het nationale wegennet goed leert kennen. Recent kwamen daar uiteraard ook podcasts bij.

Sport, radio, televisie, schrijven, reizen, werken, daar kwam mijn leven op neer. Constant en non-stop. Gegeneerd zeg ik:

ik deed mijn gezin zeer tekort, maar ook bij mij kwam het berouw na de zonde. Goedmaken kwam te laat; mij paste in die tijd slechts terughoudendheid en spijt betuigen aan mijn vrouw en kinderen. Het herstelproces duurde lang.

Toen kwam de pensionering; een walgelijk woord voor een gedrocht van een sociaal hulpmiddel om de maatschappij schijnbaar jong te houden. Ik werd zzp'er en werkte rustig door: same old story, same old sports, same old uitgeefster voor mijn boeken, die er ook in 2023 weer eentje voor haar neus kreeg. Dat zat zo:

Ik had, volgens gewoonte der jaren, in een ruim cahier iedere week de grote sporten bijgehouden, maar daar kwam ineens iets geheel anders bij. Op 10 januari 2023 overleed gitarist Jeff Beck. Hij bezit een eigen hoekje in mijn muziekkast. Acht dagen later ging icoon David Crosby ten onder. Op 3 maart legde multi-instrumentalist David Lindley het loodje, die ik steengoed vond, vooral als collega van Jackson Browne. 2023 werd, kortom, ook het jaar van de vallende muzikale eiken. Ik wilde daar iets mee doen en prentte in mijn hoofd: als ik over sport ging schrijven, dan zeker ook over mijn gevallen muzikale helden. Hun kerkhof vroeg steeds om uitbreiding.

Vanaf dat moment ging ik ook een lijstje aanleggen van muzikanten die in dit zeer chaotisch verlopen jaar met overall menselijke ontsporingen, oorlogen, natuurrampen en opstandig gepeupel in voetbalstadions, een RIP achter hun naam kregen. In juli had ik al een hele All Star-band samengesteld. *And the beat went on...*

Ik had rode kruisjes geplaatst bij sportwedstrijden en sportmensen die ertoe deden, en had al een voorlopige 'Lijst van Belang' gemaakt toen een man mij vriendelijk aansprak in boekhandel De Vries in Haarlem. Of ik me bewust was van de idiote verhoudingen, opstandjes en verrassende zaken in de grote sportwereld? En of ik mijn persoonlijke meningen daarover, die hij me zonder meer toedichtte, niet weer eens in een 'decemberboek' wilde delen, als een soort jaaroverzicht? Hij

raadde me aan ‘korte verhaaltjes te schrijven, want langere verhalen leest toch niemand meer tegenwoordig’. Het stimuleerde me om dat ‘decemberboek’ daadwerkelijk te gaan schrijven.

Als basis greep ik terug op verhaaltjes die ik voor het *Haarlems Dagblad* en de internetsite van ESPN had geschreven, en ik breidde die aan de voor- en achterkant uit met ruimere bewoordingen en actuele ontwikkelingen; soms ontstond er zo een geheel nieuw verhaal. Het werd een jaarkroniek in chronologische volgorde, te beginnen bij het voor ons Nederlanders volkomen onbegrijpelijke doch traditionele schansspringen op 1 januari.

Ik kon niet meer stoppen met schrijven en waarschuw alvast maar: voor eind 2024 staat er een groot geschiedenisboek over de vier grote Amerikaanse sporten (football, basketbal, honkbal en (ijs)hockey) op mijn programma. De afgelopen twee jaar verzamelde ik een schat aan gegevens, verhalen, lijstjes en, voor ons Nederlanders, vaak onbekende zaken over die sporten.

En stiekem denk ik ook nog aan een wielerboek via mijn eigen achteruitkijkspiegel, maar dan moet het lijf wel beter meewerken dan het in 2023 deed. In coronatijd had ik daarvoor al een idee uitgewerkt, maar er kwam toen niets van door stilte, voortdurende moeheid en pijn.

Waarom ik al die boeken zo nodig moet schrijven? Omdat het nu eenmaal mijn normale staat van zijn is: werken, creëren, bezig zijn, lezers attenderen op bijzondere situaties in de sport en de muziek. In de hoop dat ik er gevoelige snaren mee weet te raken.

Lectori salutem.

Haarlem, oktober 2023
Mart Smeets

Schansspringen

Ik heb op 1 januari vaak een treinreisje naar Hilversum gemaakt om in een vrijwel verlaten televisiestudio van de nos nauwelijks uitgeslapen collega's aan te treffen, die met enige verbazing zaten te kijken naar een jaarlijkse sporttraditie waar we eigenlijk niets over weten: het schansspringen in Garmisch-Partenkirchen.

Over die setting in Hilversum nog dit: hooguit zeven mensen bij elkaar; een schakeltechnicus, een geluidsman of -vrouw, al een eeuw dezelfde regisseur (de eminente Henk Kuperus), nog twee andere technische types, een mevrouw van de schmink, ondergetekende dus, en wellicht nog een assistent-redactielid voor zeldzame 'laatste berichten'. Ik herinner me dat ik na het skispringen een keer de uitslag van een Sylvesterloop, ergens in Brazilië, moest voorlezen. Net zoals bij Garmisch kenden de kijkers thuis ook daar de deelnemers niet van, maar dat bleek elke eerste januari dat ik daar zat, ook helemaal niet belangrijk te zijn.

In de uitzendruimte hing de lucht van verschaald bier en er stonden nog wat schoteltjes met slappe oliebolletjes en appel-flappen op een tafel. Kuperus vond, onder luid applaus, nog twee flessen champagne in een ijskast, achtergelaten door de medewerkers aan de laatste uitzending op Oudejaarsavond met een briefje erop: 'Gelukkig Nieuwjaar.' Anderen vonden open zakjes nootjes en Pringles. We konden de opening van het sportjaar op typische nos-manier gaan vieren.

Op Nederland 1 was dan al het Nieuwjaarsconcert in Wenen bezig, waarbij een van de beste *Journal*-lezers ooit, jazzkenner en gezellige innemer Joop van Zijl, zijn strakke tussenteksten (vaak live) op ontwakend Nederland losliet. Na de Radetzky-mars (voor insiders: tieten-kont, tieten-kont, tieten-kont-kont-kont), het slotstuk in Wenen, was het dan mijn beurt. Ik was er ooit neergezet door Bob Spaak, onze chef, die verordonneerde

>>> LEES VERDER IN HET BOEK